

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K

3/4 " " " " " " 10 " "

1/2 " " " " " " 10 " "

Za Nemčijo K 16.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamjčne številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Gorškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“. Na naročilu brez doposlano naročnine se ne oziramo.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računajo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin., vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

K.: Li ni nobenega sredstva proti Cuvaju?

Dasi je bila l. 1866. Avstrija izrinjena iz nemške zveze, je ostala Prusiji vendar le nevaren tekmeč. Saj je takrat bila še enotna in bi se bila utegnila vsled svojega etnografskega in geografskega položaja razviti do osrednje evropske velesile, da ni Bismarck, veliki ustanovitelj moderne Nemčije, zna. dati Beustu one iniciative, po kateri se je Beust udal separatističnim težnjam Ogrske in nam umestil dualizem, ono nesrečno ustavno in državno obliko, ki zadržuje vsak velikopotezen razvoj monarhije. Od l. 1867. naprej je Avstrija de facto razdeljena na dve državi, kojih jedna vsak čas dokumentira svojo sredobežnost. Posledica te ustavne delitve je specifično avstrijski makjavelizem, mnogo oddaljen od gesla »Viribus unitis«. Naš *raison d'état* s'oni marveč na geslu *divide et impera*, je *raison d'état* 18. stoletja, je pravi pravcati ancien regime, čegar posledice čutijo v prvi vrsti avstrijski Slovani, v drugi pa vsa monarhija, naša uprava, armada in parlamentarizem. Pod tem ancien regim-om trpi Avstrija kot država na zunaj, z njo pa trozveza in evropski mir. Francoska revolucija je za Francijo obračunala s starim režimom, Avstrija se ga bo morala rešiti na drug način.

Največja zasluga Masaryka kot političarja je, da je pričel boj proti temu avstrijskemu makjavelizmu, ko je v svojem nastopu proti Aerenthalu pokazal vso gnjilobo tega sistema, ki se bori proti narodu tuji s podkupovanjem prič, falsificiranjem listin in obtožbami nedolžnih, pa požrtvovalnih rodoljubov. Veleizdajniški proces je jeden najbolj neprijetnih dokazov, proti kakšnim močem se moramo v Avstriji boriti. Nič manj ostudno, nič manj jasno, pa v svojem obsegu in svojih posledicah tembolj obtežljivo pa je sedanji komisarstvo na Hrvaškem. Kakor je vele-

izdajski proces odkril podrobna sredstva avstrijskega ancien regim-a, tako kaže komisarjat režimovo taktiko: Narod izigravajo proti narodu.

To sicer tudi »cis« ni nič novega. Saj izigravajo tudi pri nas Čehi in Nemci, Italijane in Slovence, Hrvate in Srbe, Poljake in Rusine drugega proti drugemu, toda »trans« je vse to bolj velikopotezno. Tam je nekoč Ferencz Kossuth izigral Hrvate proti Dunaju, sedaj pa je Khuen pustil pasti rekrutno resolucijo, za to brezobveznost pa je dobil za Ogre v istem ministerskem svetu kompenzacijo. Dinastija si je ohranila Ogre — za kako dolgo? — ter jim je žrtvovala Hrvaško.

Nočemo se danes baviti s tem, kakega uničevalnega pomena je ta ancien regime za demokratizem, parlamentarizem in sploh ustavnost, kaj pomeni ta ancien regime, ki nas tlači že kmalu 50 let, za nas Jugoslovane in posebej Slovence. O tem se je v naših listih že itak nekoliko pisalo, dajš premo. Toda kaj koristi ta makjavelizem monarhiji?

Živimo v dobi velikega kapitalizma, velikih meddržavnih vplivov. Srednja Evropa je v lasti trozveze, ob koje bokni se v ravnovesju z njo grupirajo druge države. Gospodarska in politična tekma Nemčije z Anglijo daje evropskemu koncertu karakteristično noto. Avstrija ima za Nemčijo sedaj drug pomen, nego 1866. Tačas je Nemčija hotela videti Avstrijo slabo, danes rabi močno Avstrijo, konsolidirano gospodarsko, politično in vojaško. To je pa v interesu Avstrije same in njenih narodov, kojih zadnji nismo ravno Slovenci. Saj ima Avstrija močne aspiracije na Balkan. Tako smo za enkrat navezani na trozvezo in trozvezno politiko brez ozira na to, da je Nemeč naš dedni sovražnik. Pametna, pozitivna slovanska in pozitivna avstrijska politika je danes mogoča edino če v trozvezi in v njenem interesu. V tem so si edini n. pr. Baernreither, Kramar in Masaryk. Prva naloga Avstrije same pa je najti svoje interesni politiki odprta vrata na Balkan, na čegar pragu smo mi Jugoslovani: Slovenci in Srbohrvati. Dokler je

Jugoslovansko vprašanje nekak noli me tangere za gospoda na Ballhausplatzu, dotlej nima Avstrija na Balkanu pričakovati ni zaveznika, ni uspehov, ampak samo nasprotje in neuspeh. Junaške tirade avstrijskih lajtnantov v času aneksijsko-srbske krize ne morejo varati nad tem dejstvom, prej nam ga dokazujejo. Dokler so Jugoslovani na Ogrskem v obsednem stanju, cis pa ne na dosti boljšem, mora Srbija in ves Balkan zavzemati odklanjajoče stališče napram monarhiji, kar je tem večjega pomena, ker bo čez 10 let vse zamujeno, za kar je sedaj še čas. Turčija se počasi, pa sigurno reformira!

Trozvezna politika je avstrijski aksiom. Najhujši nasprotnik te politike je pa madjarski separatizem. Avstrija sama stremi za enotnostjo, Nemčija rabi enotno, konsolidirano Avstrijo, Madjari pa hočejo ogrsko samostojno državo, hočejo celo personalno unijo, vsekakor pa že sedaj lastno državno banko in lastno armado. Njihov boj za sicer brezpomembne embleme, grbe, prapere in poveljni jezik ni boj za obliko, marveč boj za bistvo: Oni hočejo vladati na svoji zemlji. Tega bi jim sicer nikdo ne branil, toda ta vlada bi bila tiranija, ne le nad Slovaki, Rumuni, Nemci in banaškimi Srbi, ampak tudi nad trojedno kraljevino Hrvaško, katero smatrajo Madjari za svojo last za deželo krome svetega Štefana. Ves madjarski, za južno Slovanstvo tako škodljivi separatizem je nasprotnik temelja avstrijske politike, oni s tem ne ogrožajo le Jugoslovanstva, marveč monarhijo, dinastijo, trozvezo in evropski mir.

Ogrom je sedaj vlada dala Hrvaško takorekoč na krožnik, kakor Herodež Salomi Janezovo glavo. Resolucijo so brezobvezno darovali cesarju-kralju, zato pa se smejo Hrvaški maščevati za oni pravaški memorandum od 12. 1. 1912 na cesarja-kralja, v katerem »si usojajo najsplošnejše prositi, naj Vaše Veličanstvo navezaje na najvišji reskript od 26. 2. 1861 izvoli zastopnike hrvaškega ljudstva iz vseh hrvaških dežel sklicati k posvetovanju v stalno mesto Zagreb v svrhu,

da sabor v sporazumu z Vašim Veličanstvom, našim zakonitim kraljem, uredi tako notranje zadeve hrvaškega kraljevstva, kakortudi njega odnose do celotne monarhije, kakor bo odgovarjalo pravicam in interesom hrvaškega naroda ter silaju in moči najvišje dinastije«. Ta memorandum je bil za Madjare hud udarec, ki jih je zadel v živo: Pokazal je svetu in tronu, da se Hrvati ne smejo za podložnike Ogrov, marveč za ravnopravne sopolgodbenike, in da ne soglašajo s separatističnimi težnjami Ogrske, pač pa da so ravnotako dobri Avstrijci, kakor so dobri hrvaški rodoljubi. Koalicija je združila Srbe in Hrvate, razni Rakodeczay-ji, Tomasići, Jossipovići, Tisze in Khueni so združili sedaj pravaše in koalicionaše. Ko je začela pihati iz Pešte tako ostrá burja, kakor sedaj, so se združili pravaši in koalicionaši ter vse druge stranke v skupen odpor, za avtonomijo Hrvaške, za Jugoslovanstvo, za Avstrijo, in proti ogrskemu separatizmu, za trozvezo in svetovni mir, za demokratičnost, ustavnost in parlamentarizem ter proti oligarhiji, tiraniji in absolutizmu. Njihova reč je reč dinastije, je reč svobode in napredka. Non croatica, non solum jugoslavica, sed dinastica et austriaca res agitur.

Neglede na to, da je Cuvaj osebno zloglasna kreatura Khuenovščine, da ga družabno bojkotira vsaka poštena družba, neglede na to torej, da on osebno ni kvalificiran zastopati cesarjevo-kraljevo osebo, je sistiranje ustave in Cuvajev komisarjat največevnejši atentat na Avstrijo, dinastijo in parlamentarizem. To je naravnost državniški samomor, saj se vlada ni še nikdar tako nečuvno igrala z dinastičnim in patriotičnim čuvstvom hrvaških državljanov, kakor se to godi zadnja leta pod Aerenthal-Khuenom. Cuvaj je znak zmage separatizma nad monarhijo, je znak notranje slabosti monarhije. Vnovič: Non croatica, non jugoslavica, sed dinastica et austriaca res agitur!

Toda Jugoslovani se ne sme udati. V monarhiji sami, pa v ustavnosti, v parlamentarizmu, v pravični ustavi naj-

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dalje.)

»Tam muka še en tak nesrečnik ... Šel bi k njemu; morebiti se bosta razumela ... In položivša roko na njegovo kodrasto glavo, jo je šaljivo sunila stran ... »Veš o čem bi moral pomisliti; čemu je treba takšnih ljudi, kakor si ti? Zakaj ječiš? Če ti je veseljačenje presedlo, se poprimi dela ...«

»O Bog«, je odmikal Foma z glavo, »kako težko je govoriti tako, da bi ljudje razumeli ... Kako težko! In razdražen je skoro zakričal: »Kakšno delo? Mene ne vleče k delu! Kaj je to, delo? Zgolj beseda, a če pogledaš na dno, v korenino ... je neumnost! Mar ne razumem tega? Vse razumem, vse vidim, vse čutim! ... Le moj jezik je ... nem ... Kakšna korist je v delu? Denar? Mnogo ga imam! ... Lahko te ž njim zadušim, da umrješ; čež glavo ti ga nasujem ... Sama prevara je vse to delo ... Saj vidim kupce, ki se pečajo s svojim de'om ... no, in kako je ž njimi? Jako lakomni so ... a vseeno se mečejo nalašč v delo in v opravke, da bi sebe samih ne videli ... Skrivajo se vrage ... No, pa jih reši tega vrveža; semterje ... vsa pamet izgubé ... in nori bodo postali! Vem to. A ti misliš, da delo prinaša človeku srečo? Ne, lažeš se ... Treba je še nečesa ... to še ni vse! Reka teče, da bi se po nji vozili, drevo raste, da bi koristilo, pes straži hišo ... za vsako stvar na svetu se najde vzrok, da biva! A ljudje ... so kakor ščurki ... popolnoma odveč so na

svetu ... Vse je zaradi njih, oni pa, zaradi česa so? Aha?! V čem imajo svoje opravičenje? Ha-ha!«

Foma je zmogolavil. Zdelo se mu je, da je našel nekaj nepremagljivega za ljudi in nekaj dobrega za-se. In ker ga je to močno radostilo, se je glasno smejal.

»Ali te ne boli glava?« ga je skrbno vprašala Saša ter ga pogledala v obraz z vprašujočimi očmi.

»Duša me boli!« je razvneto vzkliknil Foma. »In boli me zato, ker je ... iskrena ... in ker z malim ni zadovoljna. Odgovori ji, kako treba živeti in zakaj? Kum n. pr., ta je moder! On pravi: Narodi si življenje! ... On edini je tak ... No, jaz ga bom vprašal, le počakaj! A vsi govore: Življenje nas je uničilo ... življenje nas je zadušilo ... Tudi nje bom vprašal ... Kako pa si naj človek upravlja življenje? Zato ga je treba držati v rokah in obvladati. Saj niti lonca ne napraviš, če ne vzameš glin v roko ...«

»Poslušaj«, je resno dejala Saša, »i o mojem mnenju se moraš oženiti. To je vse!«

»Zakaj?« je vprašal Foma in mignil s pleči.

»Uzde potrebuješ ...«

»Dobro! Saj živim s teboj ... Menda ste pač vse enake? Ena ni s'ajša, kakor druga ... Pred tabo sem že imel eno ... takšno, kakor si ti ... Ne, tista je iz ljubezni ... ugajal sem ji, pa ... je bila pri volji ... Dobra je bila ... a sicer je bilo vse isto, kakor s teboj, čeravno si ti lepša, nego je bila ona ... A neka dama mi je ugajala ... prava pravcata dama, pleminja! Govorili so, da je malo pridna ... No, jaz je nisem dosegel ... M-da-a ... Uman, izobrazena ... Imela je krasno stanovanje ... Včasih sem si mislil: tukaj bom našel pravo! Nisem je dosegel ... a morebiti, če bi se mi bilo posrečilo ... bi se obrnilo vse

drugače ... Vleklo me je k nji ... mislil sem: ne morem se odtrgati ... A zdaj, — glej ... sem jo zapil z vinom ... zapil sem jo ... in jo pozabljam ... In tudi to ni lepo ... Ah, ti človek! Lump si pravzaprav ...

Foma je pomolčal in se zamislil. A Saša je vstala s klopi in šla po sobi, grizoč si ustnice, potem pa je obstala pred njim, prekrizala roki za glavo in rekla:

»Veš kaj? Proč pojdem od tebe ...«

»Kam?« je vprašal Foma, ne da bi vzdignil glavo.

»Ne vem ... vseeno je ...«

»Zakaj pa?«

»Toliko nepotrebnega govoriš ... Dolčas je pri tebi ... človek postane žalosten ...«

Foma je dvignil glavo, pogledal jo in se otožno nasmehnil:

»No-o? Ali je mogoče?«

»Res da! Veš, če pomislim, tedaj razumem, kaj govoriš in zakaj ... Tudi jaz sem takšne vrste ... pride moj čas, pa se zamislim ... A tedaj, ko se to zgodi, me boje konec ... Zdaj pa mi je še prezgodaj ... Ne, poživim še ... potem pa boji, kar hoče!«

»Ali bo tudi mene konec? ... je ravnodušno vprašal Foma, ki je bil že utrujen od svojega besedovanja.

»Kako pa!« je dejala Saša mirno in gotovo. »Vsi takšni ljudje propadejo ... Kedor ima trd značaj, a nič pameti, kakšno mu je življenje? In to sva midva ...«

»Jaz sploh nimam nikakoršnega značaja ... je dejal Foma, iztegaše se ... Potem je pomolčal in dostavil: »Tudi pameti nimam ...«

Mečala sta nekač časa in zrla drug drugemu v oči.

»Kaj-hočeva storiti?« je vprašal Foma.

»Obedovati treba.«

demo izhod iz teh težav. Prva točka: Boj dualizma z vsemi sredstvi, podpora Hrvatov, konsolidacija vse jugoslovanske politike. To je poglavje zares, ker pridemo na potrebno organizacijo slovenskega prednjačstva. Potem, ko bodo vloge pravilno razdeljene, bo morda tudi pri nas mogoče to, kar se je pod nečim drugim pritiskom zgodilo na Hrvaškem: Danes moramo pozdraviti ves hrvaški narod v enem taboru, s habsburškega radikalnega koalicijskega pravaša, seljaka in socialnega demokrata, vse navdaja ena sama misel: Proč z nagodbo, hočemo od Ogrske neodvisno Hrvaško. Ni ozirov na pleme, na razredno pripadnost, na konfesijo in svetovno naziranje, en sam odpor združuje vse, kar misli srbohrvaško, kakor je en sam odpor nekoč združeval vse, kar je mislilo in čutilo italijansko, proti našim tužem. Proti Ogrski separatistični irredentisti, temu državo razjedajočemu elementu, je treba vzpostaviti jugoslovansko ineditno, ki je neodrešena v dualizmu, pa hoče biti odrešena v centralističnem avtonomizmu (modernem federalizmu). Nesrečna, impotentna, Pešti prizanesljiva dunajska politika tepe samo sebe in Jugoslovane, nas pa budi s temi udarci. S podrobnejšim delom se moramo krepiti. Toda moramo se tudi braniti proti temu dunajsko-peštanskemu nasilju, proti ogrskim veleizdajnikom. V kratkem se snide tista korporacija, ki je kompetentna, da razpravlja o predmetu: Avstroogrška delegacija. Tam je treba razložiti dejanski in pravni položaj, tam je mesto in prilika ozglašati Kluena in bečarje, tam osvetliti madjarsko veleizdajstvo, povdarjati, kako škodljiva je dunajska politika in popustljivost za dinastični in patriotski čut Hrvatov in sploh Jugoslovanov, in za avstroogrško zunanjo politiko. Naloga naših delegatov je, da vzbude javno mnenje iz njegove letargije in da vzdigne glas, ki se ni razlegel le na široko preko mej naše države, ampak tudi na visoko, do prestola in prestolonaslednika. Tam je treba na glas povdariti in zopet povdariti: **Austriaca res agitur!**

Masaryk je ožigosal Aerenthala, jugoslovanska delegacija pa stoji pred težavnim nalogo nadaljevati, kjer je Masaryk končal. Morda je bonum omen, da je poklican k temu ravno dalmatinski naprednjak dr. Melko Čingrija, gospodar dubrovački mesta, kjer je takla zibel jugoslovanske kulture in ki je bilo zgodovinsko zatočišče Juga v preteklih dneh. Spinčić, drugi delegat, je bil na onem pravaškem shodu, ki je sklenil memorandum na cesarja, Šusteršič, tretji delegat, je sicer načelnik stranke, ki je nekoč v svojem glasilu napadala »vleizdajnike« in Masaryka ter hvalila ačien regine in Aerenthala, ki pa je ravno zadnje čase v stikih s pravaši in obsoja Čuvajstvo in Klemenovščino. Zato naj tudi Šusteršič opusti hofratstvo in guvernementalnost in

pomaga braniti Hrvate proti nasilju. Jugoslovani naj se v delegacijah ne straše, če treba, niti obstrukcije, kajti gre za to, da se mobilizira vse, kar misli slovensko, pa tudi vse, kar misli napredno, demokratično, ustavno in parlamentarno, kar misli dinastično in avstrijsko, da se stre neznošni pritisk madjarske irredente. Nisi so dobra vsa sredstva, naj se tudi Jugoslovani ne branijo udariti gada z gorjaco.

MOJA STARA

Izkušnja je in ostane, da je najboljšje sredstvo za odpravo poletnih kapavcijev, za doseganje, za ohranitev nežne in mehke kože ter bele polti lijino mlečnato mlo. Znamka konjiček tvrdke Bergmann & Co., Teischen a/E. Komad stane 80 vin. In se dobiva v vseh lekarnah, mirodilnicah, parfumerijah in podobnih trgovinah. Bergmanova lijina krema "Mauera" slovi radi tega, ker se dobi po uporabi isto nežne in bele roke, i tuba stane 70 vin. Dobiva se povsod.

Primorski Slovani in laško vseučilišče.

Pod tem naslovom priobčujeto »Innsbrucker Nachrichten« članek, ki je zanimiv in poučen tudi za nas Slovence. Zato ga v naslednjem podajamo v glavnih potezah.

Članek piše med drugim: »Trieste o nulla! kriče Lahji, Slovenci pa se smejejo v pest. Trst šteje danes 230.000 prebivalcev, med temi okoli 80.000 Slovanov, večinoma Slovencev in okrog 20.000 Nemcev.

Tržaška okolica, takozvani teritorij, je čisto slovenska in slovenski »Kraševci« imajo v posesti vsa predmestja.

Italijanstvo je v Trstu nerodovito, kar je pač posledica večkomestnega življenja. Stare rodovine so izumrle in Novotalijani se drže na površju večinoma s tem, da si asimilirajo drugojezične elemente.

Ako čitamo v italijanskih listih izkaz darov za šolsko društvo »Lega nazionale«, najdemo v njem dan za dnevom več kakor polovico, često celo dve tretjini slovenskih in nemških imen.

Narod, ki je navezan samo na tučce, ki zataje svoj rod, stoji na slabih nogah. Da se prištevata takozvano denarno plemstvo k Italijanom in da je njihovo časopisje in strankarski ustroj v rokah božje, je samo ob sebi umljivo.

Toda v zadnjih letih pojema možnost, da bi Italijani mogli asimilirati drugojezične elemente.

Slovani sede v zaključnem jezikovnem ožemju pred vratmi mesta; Lahji so obkoljeni krog in krog.

Vrhu tega pa se Slovenci silno množijo in so od odvetnikov in duhovnikov vzgojeni k narodni zavesti.

Na razoranem pustom Krasu za Trstom do globoko dolj v Istro, na Balkan in gori na Kranjsko nimajo kaj jesti. (?)

Kraji ob obali Jadranskega morja pa se nahajajo skoro brez izjeme v polnem razcvetu; v Trstu zlasti je jela cveteti trgovina. Puni kot vojno pristanišče pa so ugodna tla za vse one, ki iščejo dela.

Razumljivo je torej, da prihajajo za služka željni Slovani s Krasa v velikih množicah v obmorska mesta in se tu naseljujejo. Njihove banke skrbe potem za vse nadaljno, kar je potreba.

V Trstu je na primer več slovenskih denarnih zavodov kakor laških, a velike češke banke korakajo na čelu. To so najkrepkeše oporne točke za smotrene slovenske akcije.

Lahji je večina len in brez vsake častiteljnosti, Slovenec pa je štedljiv in nosi vsak groš v hramilnico.

V Trstu je že več slovenskih veletržcev.

Za šole morajo Slovani v Trstu sami skrbeti.

»Družba sv. Cirila in Metoda« vzdržuje v Trstu 24 razredov, kar je za 80.000 duš odločno premalo.

Za to pošiljajo Slovenci svoje otroke v nemške državne ljudske šole ali pa jih dajo v laške mestne šole.

Ti otroci se nauče nemški v šoli, slovenski doma, italijanski pa na ulici. Zato je med Slovenci na stotine navadnih ljudi, ki obvladajo poleg slovenskega maternege jezika tudi nemško in laško. Pri boljše situiranih slojih se to seveda še češče dogaja.

Če bi se torej laško vseučilišče osnovalo v Trstu, Gorici, Gradiški, Trziču, Kopru, Pulju, Piranu, Zadru ali v najslabšem primorskem gnezdu, bi italijansčine večji Slovenci in Hrvati pri množici dijakov, ki jih vsako leto produciraajo srednje šole, trumoma posečali to visoko šolo, da bi parsto laških kričavev proti njim kar izginilo.

Pri tem bi bili Jugoslovani tudi v gmočnem oziru veliko na boljem, ker bi si prihranili znatne potne stroške za dolgo pot v Gradec, na Dunaj, v Prago in Inomost.

Laško vseučilišče s slovenskim dijaštvom bi bilo za Slovane tudi v tem oziru velike koristi, ker bi s tem dobili brezplačno in kar tako mimogrede v svoje roke središče za svoje osvovjevalno delovanje, zakaj njihova težnja k morju je resna in slovensko geslo: »Morje adrijsko mora biti naše!« je bojna parola vseh Jugoslovanov. Dr. Rybař, državni poslanec tržaške okolice, je preteklo poletje pozdravil v Trstu jugoslovansko učiteljsko skupščino z besedami: »Po preteku 30 let bo vas pozdravljaj Slovan kot župan tržaški!«

To je seveda nekoliko bahavo, to pa je gotovo, da bi laško vseučilišče v Primorju preje ali sleje moralo preiti v slovenske roke, prav tako sigurno, kakor iz-

ginja zapored italijanska trobojnica z obšinskih hiš na Primorskem. Kar zahtevali Slovani, to bi s tem dosegli: c. kr. vseučilišče v bodoči jugoslovanski državni tretjini, morda celo v njenem glavnem mestu, v »Slovenskem Trstu« prihodnje generacije.

Priznati moramo, da odgovarja jedro izvajanj tirolskega lista »Innsbrucker Nachrichten« objektivni resnici.

»Slov. Narod«.

DOPISI.

Iz toliminskega okraja.

V Tolminu, 10. aprila 1912. — V štev. 249. socialistične »Zarje« sta uradnika bolniške blagajne v Gorici priobčila dopis iz Tolmina o javnem shodu, ki se je vršil dne 31. marca tukaj radi ustanovitve samostojne bolniške blagajne. Ta dva gospoda sta videla na shodu same kmete, v resnici so pa bili delodajalci in delavci. Tudi ni resnica, da se je shod sklical zato, da protestira proti oblasti radi neugodne rešitve naše zahtev, ampak resnica je, da pripravljani odbor sploh ni dobil od namestništva še nobene rešitve in ravno radi tega se je sklical protestni shod, da protestira proti zavlačevanju naše prošnje.

Gospoda rdečkarja trdita v lažnjivem dopisu, da je bilo na shodu polovica takih, ki se jih stvar ni tkala, in da je bilo delavstvo vsled svoje mlačnosti in malobrižnosti na shodu prav slabo zastopano; to je laž. Bili so na shodu vsi delodajalci in delavci iz Tolmina, Sv. Lucije, Volč, Idrije in Bače. Bil je na shodu tudi tovarničar iz Križnič s svojimi uradniki in delavci iz Klavž. Bilo je samih delodajalcev in delavcev toliko, da so napočili celo dvorano gostilne »Pri Kranjcu«. Razume se, da je bilo mnogo več delavcev, nego delodajalcev in mlačni ter malobrižni tudi niso bili, ker drugače bi ne bili rdečkarja Stofa tako nahrulili, da je revež spremilja barvo obraza.

Gospoda uradnika bolniške blagajne se drzneta v dopisu trditi, da so bile vse navedene pritožbe brez podla res je, da so vsi slučaji krivic, ki so se izkazali laška bolniška blagajna, in dem — dokazani a kljub temu so vse pritožbe odbite od lahonskega goriškega magistrata.

V dopisu se drzneta omenjema uradnika laške bolniške blagajne imenovati naše delodajalce in delavce za kričave, menda v zahvalo, ker jih naši ljudje s svojimi žulji plačujejo. Ali morda smatrate za kričave osebe iz pripravljalnega odbora, ki se potegujejo za dobrobit prizadetih našega političnega okraja. Tudi ni resnična trditev v omenjenem dopisu, da bi bil g. Henrik pl. Zierfeld izposojeni poročevalec, pač pa je res, da je on kot trgovec

(Dalje v prilogi.)

»Ne, sploh? Potem?«
 »Potem? ... N-ne vem ...«
 »Torej pojdeš zares?«
 »Pojdem ... Pozabavajva se še za slovo! V Kazani se peljeva in tam bo veselo, da bo kaj. Tako se poskoviva ...«
 »Dobro!« je privolil Foma. »V slovo ... se to spodobi. Ohi ti si ... virag! To je veselo življenje! ... A slušaj, Saška, o vas razuzdankah govore, da ste lakomne denarja in da celo kradete ...«
 »Naj govore ...« je mimo rekla Saša.
 »Ali te to nič ne žali?« je radovedno vprašal Foma.
 »A ti si nisi lakomna ... ugodno ti je živeti z menoj bogat sem, a ti odhajš ... torej nisi lakomna ...«
 »Jaz?« Saša je preudarila in rekla, mahivša z roko: »Morda nisem. Kaj je na tem? Saj še nisem povsem propala ... nisem še izmed tistih, ki hodijo po ulicah ... Na koga pa bi se naj jezila? Naj govore, kar hočejo ... Kar človek reče, ni, kakor bi bil zamukal ... a jaz dobro poznam svetost in poštenost ljudi ... o-oh, kako jo poznam! Da mene izbero za sodnika, bi oprostila kvečjemu mrliča! In nelepo se je zasmejala ter rekla: »No, dovolj neumnosti sva že povedala ... Sedi za mizo! ...«
 Drugi dan zjutraj sta stala Foma in Saša drug poleg drugega na stopnicah parobroda, ki se je bližal pristanu. Ogromni črni klobuk Saše je vzbujal obče zanimanje s svojimi smelo zavajenimi kraji in belimi peres; in Foma je bilo neprijetno, stati poleg nje in čutili, kako živgajo radovedni pogledi takorekoč semtertje po njegovem obrazu, ki kaže mnogo zadrego. Parobrod je sikal in se stresal, približuje se s krovom mostičku, ki ga je polnila množica ljudi v svetlih poletnih oblekah, ki so čakali na ladjo in Foma se je zdelo, da vidi med različnimi lici in ljudmi nekoga, ki se venomer skriva za hrbtom drugih, a ga ne priži iz oči.

»Pojdiva v kajito!« je dejal nemirno svoji spremiljevalki.
 »Le ne vadi se skrivati svoje grehe pred drugimi ljudmi,« mu je odgovorila Saša in se nasmejala. »Ali si ugledal kakšnega žnanca?«
 »Mim ... da-a ... Nekdo preži tu okrog ...«
 »Dojilja s sesalom? Ha, ha, ha!«
 »No ... zdaj pa še rezgečeš!« je dejal Foma in jezno poškilil nanjo. »Ali misliš, da se bojim?«
 »Ze vidim tvojo hrabrost ...«
 »Boš videla! Z vsakomur se upam poskusiti ...« je dejal jezni Foma, a zagledavši se v množico na pristanu, je zopet izpremenil obraz in rekel tiho: »To je pa kum ...«
 Čisto na kraju pristani, stisnjen med dve ženski je stal Jakob Tarasovič Majakin ter mahjal s porogljivo uljudnostjo s čepico po zraku, divgaje kvišku svoj obraz, podoben svetniški sliki. Njegova bradica se je tresla, pleša se mu je svetila in oči so prodirale v Foma, kakor mali svedrci ...
 »To je jastreb!« je pomrmal Foma, snel čepico in pokimal kumu.
 Njegov poklon je moral napraviti Majakinu veliko veselje. Starec se je kar krivil, teptal z nogami in njegovo lice se je svetilo v strupenem smehljaju.
 »Fantiček jih bode najbrže dobil!« je dražila Saša Foma.
 Njene besede in kumov smehljaj so pekle Foma v prsih, kakor žerjavica.
 »Bome videli, kaj bode ...« je rekel skozi zobe in lipoma odrvenel v srditem miru.
 Parmik je pristal in kakor val so se vsuli ljudje na pristan. Majakina je porinila množica nazaj, tako da se je za trenotek skril očem svojega krščanca; a nato se je zopet pojavil, smehljaje se ostro in z nekakim zlobnim zmagoslavjem. Foma je privzdignil obrvi ter se mu pri-

bližal, korakaje po deskah. Pehali so ga v hrbet in rinitli in vse to je še bolj netilo njegovo jezo. Zdaj se je zadel s prši ob starca, ki ga je pozdravil z uljudnim poklonom in z vprašanjem:
 »Kam izvolite potovati, Foma Ignatijč?«
 »Po svojih opravkih, mu je trdno odgovoril Foma, ne da bi se pozdravil s kumom.
 »Vse hvala vredno, gospod!« je rekel Jakob Tarasovič in ves zasijal od nasmeha. »A v kakšnem razmerju ste s to-le damico s peresi?«
 »Moja ljubica je, je glasno rekel Foma, ne da bi povesil oči pred ostrim kumovim pogledom.
 Saša je stala za njim ter si izza njegove rame mirno ogledovala malega starca, katerega glava ni segala čomi do podbradka. Občinstvo, opozorjeno po Fomi in glasni besedi, jih je gledalo in slutilo škandal. In tudi Majakin, ko je začutil možnost škandala, je takoj in pravilno opredelil bojevito razpoloženje svojega krstnaka. Poigraval se je s svojimi gubami, ugriznil se v ustnice in mirno rekel Fomi:
 »Govoriti imam s teboj ... Ali greš z menoj v gostilnico? ...«
 »Lahko ... če ne bode trajalo predolgo ...«
 »Menda nimaš časa? Stvar je naravna: mudi se ti pač razbiti še eno barko?« je rekel starec, ki se že ni mogel več obvladati.
 »Zakaj bi jih ne razbijal, če se pa dajo razbiti?« je vprašal Foma izzivalno, a trdno.
 »Seveda! ... Saj jih nisi sam pridobil ... ali naj ti jih bode žal? No, pojdiva ... Ti, ali bi se ne dala ta-le damica za nekaj časa v vodo vreči?« je tiho rekel Majakin.
 »Pelji se v mesto Saša in najmi sobo v Sibirskem dvoru ... jaz pridem kmalu!« je rekel Foma in obrnil se k Majakinu, je dejal samozavestno:

delodajalec prostovoljno prevzel poročilo na shodu, ker se je tudi njegovu godila krivica od strani laške bolniške blagajne. Trditve v dopisu, da je g. vladni komisar takol vtolažil g. Ziemfelda, ni resnična, resnica pa je, da se je g. vladni komisar spodtikal le nad izrazom poročevalca »o malomarnosti vlade«. Konečno ni res, da sedita v pripravljalnem odboru dve osebi, ki nista delodajalca in ki nikakor ne spadata v odbor. Resnica je, da so v odboru dva delodajalca in štirje delavci, kakor zakon zahteva.

Toliko se je zdelo nam potrebno pojasniti in laži v omenjenem dopisu opreči, da bodo naši obrtniki še bolje spoznali, kakšne prijatelje imajo pri goriški laški bolniški blagajni.

Gospod socijalist Stolia, Vam pa svetujemo, da ostanete prihodnjic raje v Gorici in ne hodite na naše shode dajat nam nasvete, kaj in kako se je nam obrtnikom treba ravnati. Mi že sami vemo, kaj hočemo in ne potrebujemo prav nič Vaših nasvetov!

Priljubljeni odbor.

Iz krminskega okraja.

Biljana. — 5 letni hčerkici tukajšnjega kolona Antona Morenčiča se je v četrtek vrgala obleka in revija je zadobila take opekline, da je vsled istih po par urah umrla. Spet resen opomin za stariše, naj pazijo na svojo dečo!

Gledališče.

Današnja predstava.

Danes zvečer se uprizori zanimiva politična satira »ZLATA SKLEDA«.

»Zlata skleda« je dosegla že na mnogih velikih odrih velike, senzacije uspehe. Satira je duhovita, dialog živahen in jedrnat. Nastopajoče osebe so sami današnji državni poslanca, z ministrom na čelu. Opozarjamo slavno občinstvo, da ne zamudi prilike, da si ogleda to zanimivo novost, ki je dvignila že toliko prahu. Glavne vloge imajo: g. Šetrljeva in gg. Bukšek in Nučič. Vse tipe poslancev igrajo gg. Danilo, Povhe, Šmaček, Drenovec, Molek in drugi. Nastopi vse osebe.

Predstava v nedeljo.

Jutri v nedeljo pride na oder živahna francoska burleska »Milion« v petih dejanjih. Igra je zajeta iz boheemskega življenja, je polna drastično komičnih prizorov, ki se vrste pred očmi gledalca, kakor kinematografske slike, ki vzbujajo vesplošno veselost in zabavo.

Med odmori svira slavna vojaška godba c. kr. pešpoltka št. 47.

Sodeluje vse oboje. Glavne moške vloge igrajo gg. Nučič, Šmaček, Bukšek in Križaj, ki igra veliko komično ulogo laškega tenorista Sopranellija, ki govori laško-slovensko mešanico.

Kdor se hoče nasmejati, naj pride jutri v Trgovski dom, zabave bo dovolj.

Henri Lavedan, »Kralj«.

(11. 4.)

Preko našega odra je šel v četrtek košček francoske zgodovine, slika bojev sinov Francije za osvoboditve domovine z geslom: »svoboda ali smrt«, v krasnem dramatičnem zapletu z naivnostjo in vero v nekaj dokazano nemogočega, sezidanega na bajki in domišljiji. Mislim, da se je spomnil marsikdo, ko je gledal »Kralja« na našeg »Kralja Matjaža«, ali pa na prestolonaslednika Rudolfa, o katerem trdi naše prosto ljudstvo: da še živi. — Oloveška duša se pač rada vdaja iluzijam, pa bodisi ona preprostega kmetiča, ali pa celo gori v boljših, višjih slojih.

Tip te slednje je avtor »Kralja« krasno vdejavil v grofici de Saint-Salbi. In v tej težki, le notranja čustva izrazujoči ulogi smo imeli priliko po več letih enkrat pozdraviti gospo Danilovo kot gosta. Gospa Danilova je, kakor smo pričakovali, res umetniško rešila poverjeno ulogo. Prednesla nam je vse potanjkosti, vse zopnosti; a tudi vse vzvišene strani takele historične ženske. Uloga pa je zopna in odbijna gledalca. Sprejeto moč za prednabjanje takih duševnih tipov pa bi bilo težko dobiti. Gspsa Danilovi smo očrtaevali za podani nam užitek.

Videli smo pa tudi prvič v letošnji naši sezoni g. Thalerjevo, ki si je v ulogi Leonie s svojo, kakor vedno, naravno igro pridobila na mah vse naše simpatije. Saj smo jo pa tudi pogrešali in težko pričakovali.

Roulette — Kralj, g. Nučič nam je ugajal posebno v I. in II. dejanju. Sploh pa je nam njegov nastop vedno po volji. Tako mojstersko se zamislila igralčevo bistvenost, zna le naš g. Nučič. Roulette smatra vse za igro, in človek bi dejal: da mu je bila smrt, če tudi smrt junaka, le konec komedije.

G. Molek, se je dobro potrudil ustvariti doktorja Cabata, a ti tuintam mu ni šlo popolnoma, kakor pravimo, izpod roke. Sicer pa: dobra volja vse vstvarja! — Abbe Remus, g. Peček — dobra maska in tudi igra.

Zarotniki — gospodje: Bukšek, Danilo, Križaj, Povhe, Šmaček so nam bili zelo všeč. Posebno g. Bukšek — Ljuba v II. dejanju. Pri g. Danilu smo si želeli fakole en bas v sorazmerju njegovega klobuka. Njegov glas je bil v nasprotju z njegovo osebnostjo — a! ta se ne da spremeniti. — Zelo izborna kuharica je bila g. Bukšekova.

G. Danilova in g. Drenovec sta imela majhne vloge.

Obisk je bil srednji klub koncertu prejšnji večer. Tako je prav pa naj bo še boljše!

Na naslov gospoda režiserja.

Da je predstava v četrtek trajala do 12^{1/2}, je krivo to, da je bil začetek po 9 uri. Občinstvo je bilo nezadovoljno. Temu opomoči je mogoče le, ako se predstava točno ob napovedani uri prične. Gospodu režiserju blagovoljno svetujemo to; ker samo s takim postopanjem se odvadi občinstvo zamujanja. Sedaj se marsikdo izgovarja: eh, saj tako ne prično točno, pridem malo kasneje pa je ravno prav. Enkrat bode malo navskriž, mnogi bodo zamudili kos I. dejanja; a drugič bodo točni. Vsaka šola nekaj veľa.

Predstava v torek.

V torek 16. aprila se uprizori najduhovitejša veseloigra modernega nemškega pisatelja H. Bahra »Koncert«, ki je resnično mojstersko delo svoje vrste. Če navedemo vsebino igre, potem bi se skvarila velezanimiva definicija besede »Koncert«, ki bo občinstvo presenetila. Kratko povedano: »Koncert« je sijajna veseloigra. V »Koncertu« nastopi še drugič in zadnjič kot gost g. A. Danilova, ki igra veliko ulogo Marije. Koncertnega pianista Heinka igra g. Danilo, ki šteje to ulogo med svoje najbolj uspele kreacije. Najzanimivejšo ulogo filozofa dr. Juro igra g. Nučič in njegovo soprogo Delfino gđc. Thalerjeva. Veinke vloge imajo tudi dame: Vera Danilova, Bukšekova, Wintrova in Šetrljeva ter g. Povhe, ki igra izvrstno kmečko figurro Pollingerja.

Predstava v četrtek.

V četrtek 18. aprila pride na oder učinkovita drama velike literarne vrednosti Maks Halbeja »Reka«.

Predstava v Renčah.

V ponedeljek 15. aprila se vrši gostovanje v Renčah. Uprizori se velezabavna burka »Nebesna na zemlji. Renčani, pridite vsi!

Družba sv. Cirila in Metoda.

Pomladansko veselico priredita Ciril-Metodova podružnica in Sokol v Podgori na belo nedeljo, dne 14. aprila 1912. v prostorih g. Breganta.

Za družbo C. M. je dal nabiralnik v kavarni Central K 4, nabiralnik v gostilni gospe Fonove na Solk. cesti K 3.

Sobotni kegljaški klub pri jelenju je daroval za Narodno šolo na Blanci K 5.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Škedenju je naročila pri osrednji družbi 1000 narodnih kolkov, katere bo porazdelila med trafikante v razpečevanje. Dobra misel. Na sestanku so preteklo zimno sklenili tudi odborniki podružnic na Savi in Jesenicah in zastopnice ženske po-

družnice na Jesenicah med raznimi zelo praktičnimi nasveti tudi predlog, da naj podružnice oskrbujejo razpečevanje narodnega blaga. S tem bode ustrezno marsikomu, družba pa dobi znatnih dohodkov. Priporočamo v posnemanje vsem podružnicam, katere na ta način še ne delujejo.

Čestitamo

vsaki nevesti (novici), katera kupi celo opremo (balo) pri tvrdki:

HEDŽET & KORITNIK

Vogal Corso Verdi in Via Scuole 5.

Lepo, dobro in trpežno b'go. — Cene vsemu blagu najnižje! — Prepričajte se!

Domače vesti.

Darovi za »Dijaško kuhinjo«. Slavni okrajni šolski svet v Sezani 50 K. — Jos. Kutin, trgovec v Gorici 2 K. — Ad. Urbančič, mesar v Gorici, 1'01 K. Na račun mesečnine je prišlo 121'20 K.

Opozarjamo na Ciril-Metodovo in Sokolovo veselico, ki se bo vršila jutri v Podgori. Začetek ob 4. uri pop.

V Celovcu je umrl v četrtek profesor dr. Jakob Sket, ravnatelj družbe sv. Mohorja.

Pokojnik je bil rojen l. 1852. na Sladki gori na Štajerskem in je bil nad 30 let profesor na celovski gimnaziji, dokler ni kot vladni svetnik pred nekaj leti stopil v pokoj.

Pridobil si je neveljivih zaslug za pouk slovenščine na srednjih šolah. Spisal je vse slovenske čitanke za srednje šole, kakor tudi staroslovensko slovnico za sedmi in osmi razred gimnazij. Od l. 1880. do l. 1886. je izdajal leposloven mesečnik »Kres«. Dr. Sket je postal popularen s svojo povestjo »Miklova Zala«, v kateri obravnava snov turških bojev na Koroškem in katero so prvokrat l. 1884. priobčile »Večernice«. Zadnja leta pa je dr. Sket posvetil »Družbi sv. Mohorja« in njeni upravi.

Predavanje slovenskega docenta dr. Vošnjaka v Zagrebu. — Glasom semeštralnega seznamka vseučiliških predavanj za polletni tečaj na zagrebškem vseučilišču bo predaval novoimenovani slovenski docent na zagrebškem vseučilišču dr. Bogumil Vošnjak po 2 uri na teden o temi: »zgodovina sodobnih državnih teorij«.

Divjanje vojakov in pretep v Kojskem. Pišejo nam: Na Velikonočni ponedeljek se je vršila veselica tukajšnjega tel. društva »Sokol« v občudovanja vrednem redu do enajste ure zvečer. Zastopji so plesali nekateri »hajlovci« v tej občini nastanjene štotnije 47. pešpoltka in so za plačilo na koncu veselice, ko so se nasrkali našega vina začeli bosti ljudi, ker so baje mislili, da so to »štrozaki« kamor mislijo iti spat. Začetek bojenja in krvoprelitja je bil tale: Štirje vojaki so se predrznili trgati se za eno naše lepo deklet in so mu vzeli pleteno nahrbtno ruto. Brat imenovanega dekleta je zahteval akoravno vže raztrgano ruto od vojakov nazaj, čemur so se ti slednji protivili. Na kratak pisk jednega desetnika (korporala) je pridvela vsa prijateljska mu četa in začela z bajoneti v rokah zmerjati naše mirne fantje z »windische Hunde«, »verdammte Turner« in z drugimi enakimi žaljivkami. Združenimi močmi pregnali so naši vrti fantje to zverjino s plesišča, da bi se vršil ples v prejšnjem redu. V trenutku prikazalo se je 12 oboroženih vojakov in začelo se je klanje. Obe gostilni v bližini veselicega prostora sta bili zaprti; vse se je poskrilo pred puškami in bajoneti. Vlomili so v gostilno gosp. Ladislava Terkuča na hunski način vsi vojaki skupaj s takozvanim »Bereitschaftskomandantom« na čelu. In glej! Ranjeni so bili: 2 »Sokola« in 2 »Orla«. Predzrost teh ljudi je bila taka, da so začeli tudi streljati. Prva žrtev nemške krutosti bil je načelnik »Sokola« in glasbe-vodja »Sokolske godbe«. Pod spremstvom 7 vojakov z nasajenimi bajoneti moral je v nezavesti v kasarno in je bil med potjo suvan s sprednjim puškarnim koncem, trgan za lase, zmerjan itd. Drugemu »Sokolu« je dvakrat pretela smrt; sam v sredini 6 vojakov z bajoneti v rokah

vrvel se je obupno med me in ušel z enim ponosrečnim a z drugim hudonevarnim bajonetovim udarcem. Vse naenkrat bila je gostilna teh ljudi polna in vse ljudstvo je hitelo iz gostilne in skakalo skozi okna. Vže ob deseti uri udarili so v gostilni gosp. I. Vidiča trije vojaki z bajoneti na mizo rekši: Alles muss heute rot sein, wir wollen Blut sehen.

Tako surovo so delali vojaki 47. pešp. v Kojskem v poned. Lani so bili v Kojskem planinci pa se ni nikdar nič zgodilo! — Kakor čajemo, se je Kojščanski g. Župan Obljubek prav energično pritožil pri majorju. Zahtevamo mir od strani vojakov!

»Dan« rad daje s katedra nauke drugim listom; sam pa zagreša nehotetnosti. Mi smo konstatirali, da se je v slovenskem časopisju ugnezdila navada prinašati šundromane; omenili smo imenoma razno podlistkarjenje v »Narodu«, »Jutru« in »Dnevu«, dočim smo (— vse to dobesedno po »Naših Zapiskih«) očitali »Edinosti«, da sloveni za podlistek hrvaške romane. Notici »Zapiskov« smo dostavili, hrvalo, češ, »Edinost« prinaša sedaj prevod Dumasovega romana »Le chevalier du maison rouge«, »Narod« Župančičev prevod Maupassantovega »Bel-Ami«, »Zarja« Žolov »Rim«, »Soča« pa Levstikov prevod Gorkega »Gordjejev«. Uredništvo »Dneva« je na to konstatacijo skrajno nehotetno in skrajno surovo — to povdarjamo — osebno napadlo g. Gabršček (dasi on ni v nobeni zvezi z ur e j e v a n j e m »Soče« samim!). »Dan« pogreva Miklavčevo afero, ne da bi se oziral na sodno ugotovljeno dejstvo in na razsodbe, se zgraža nad nizkimi honorarji (dasi tiste čase razum Mohorjeve Družbe ni kd o ni plačeval višjih in je dobil Miklavc za 1000 K več, nego mu je šlo!), notabene nad nizkimi honorarji za prevode, katere je bilo treba dolgo popravljati in prepisovati, predno so bili godni za tisk. Danes plačuje tudi naše založništvo najmanj po 20 K za polo, če je delo dobro in ni začetniško.

»Dan« naj se raje skrjuje v hišo Saint Paul in ne stika za raznimi rečmi, da bi opral sebe. Pa še nekaj o žrtvovanju, o katerem se dobri »Dan« tako usti. Založništvu Gabrščekovemu dolguje cela vrsta pisateljev in prevajateljev lepe zneske na predumjih, stotake mu dolgujeta tudi dva izmed najuglednejših slov. leposlovnih pisateljev, eden pa je g. Gabršček naravnost ogoljufal, prodavši mu za visoko svoto prevod — ničvrednega nemškega prevoda, mesto originala. Naj »Dan« le poskusi zalagati, bo že videl, kaj se pravi biti založnik na Slovenskem. Tudi Schwenner in drugi bodo vedeli peti pesmico o tem, pa o predumjih, pa o riziku, o publiku, ki zahteva luno z meba, pa še pratike ne kupi, itd.

To naj za danes zadostuje. »Dan«, ki je bil v tem slučaju surov, to mu povemo v hrk, naj le »sveti«, kakor skuša groziti. Povemo mu, da bo končno le njega sram; saj ga je že lahko sedaj, ko brani s takimi nesramnostmi svojjo krvavo klobaso iz hiše Saint Paul.

Za narodni muzej so darovali: Gospod Jos. Balič, učitelj Vrh sv. Mihaela, 23. dar: 1. srebrno »evancikarico«, 2. 10 starih novcev (med temi eden turški najden na Vrh. 5. M. Majar, Pesmarica, 4. M. Majar, Slovnica za Slovence, 5. Jurčič, Deseti brat iz leta 1866., 6. Strossmayer, pastirski list o priliki 70 letnice, 7. Velussi, De conscientia probabili et dubia, 8. Velussi, njegov prvi pastirski list pisan v Gorici l. 1886., 9. Volarič, Gorski odmevi. — Gospod Iv. Znidaršič, stavbenik v Gorici, 1 srebrn denar. — Gospod Josip Berbač, Sv. Križ-Vipavski, 1 papirnati bankovec fl. 10 iz leta 1806. — N. N. dijak v Gorici, 3 razne novce. — Gospod Damir Feigel, pisarnovodja v Gorici, 1 bakren novc. — Gospod Josip Ivančič, trgovec v Gorici, 1 srebrn novc. — Gospod Kutin, c. k. učitelj v Tolminu, 2 novca. — Gospod Peter Ježič, krojaški mojster v Šmarjah, nabral: 1. Gosp. Ivan Verč, Šmarje, 2 knjigi: a) Pot Sv. Krista l. 1825, b) Siroke in voske poti l. 1828., c) 1 bronast kip, d) 1 garnitura starih utež. 2. Gosp. Avgustin Benko, Šmarje, 2 knjigi: a) Pot Sv. Krista l. 1845., b) Listi in Evangeliji, Celje l. 1822. — 3. Gospod Rafael Stegovc, posestnik Šmarje, knjigo. And. Reja: Slogaine, Ljubljana l. 1801. — 4. Gospod Alojzij Mihel, Šmarje, 1 razlo sta-

ro. — 5. Gospod Artur Kodrič, učitelj, Smarje, 9 zvezkov, Poekh: Svetovna zgodovina iz leta 1725—1737. Odbor.

Umrl je v Krškem slov. pisatelj dr. Janez Mencinger.

Jutri v nedeljo opoldan se dobe originalni planinski štruktiji na vrhu Kobiline glave. Odhod iz Gorice s prvimi jutranjimi vlakom, Goriški junaki, na noge! Planinski Na zdar!

Za poštarja v Ajdovščini je imenovan neki Italijan, ki ne zna slovensko!! Kaj poštna uprava nima nobenega Slovenca za poštino službo v čisto slovenskem kraju?!

Državna podpora za ajdovski okraj. — Za ajdovski okraj je nakazala vlada podpore za lajšanje bede v znesku 35000 K.

Državna podpora za goriško okolico in kanaljski okraj. — Vlada nakazuje za sodna okraja Gorica in Kanal državno podporo, ko dobi za to vse potrebne spise. Za sedaj je nakazala predujma 40.000 K.

All tolminski okraj ni potreben nobene podpore? — Kaj samo tolminski politični okraj ne dobi nič državne podpore?! Kaj je v Gorah tak blagor doma in je lanska slaba letina, suša, prizanesla ravno našim Goram? Do konca Kanalskega okraja bi bila torej lani žgala suša in napravila škodo, čez ta okraj pa nič več. Čudno, srečna pokrajina! Res, da ni bilo tako velikanske škode kot na Krasu ali tudi v Goriški okolici, toda škoda je bila in če so vsi drugi deli dežele deležni državne podpore, bi jo moral dobiti tudi Tolminski politični okraj. Kaj je storil dr. Gregorčič za svoje volivce?!

Za slovensko gledališče v Trstu je angažiran g. Mičič, operetni tenor slov. gledališča v Ljubljani. Slovensko gledališče v Trstu se lepo razvija in če pojde po tej poti dalje, bomo imeli v Trstu za par let izorno slovensko gledališče — v Ljubljani bo pa klerikalni ljudski oder vprizarjal Sveto Genovefo. Klerikalci, ki so gospodari dandanašnji v kranjskem deželnem zboru in odboru, hočejo gospodariti po svoji volji tudi v deželnem gledališču. Dovoljevati hočejo samo take igre, s kakoršnimi se da ubiti pravo gledališče; če ne pa ni podpore. Zato bežijo letos igralci in igralke iz Ljubljane na vse strani in morda imamo letos v Gorici zadnjikrat gostovanje slov. igralcev iz bele Ljubljane!! — Klerikalci končujejo Ljubljano kot središče slovenstva; ob tem končevanju pa raste in sveti vedno lepše svetilnik slovenstva ob Adriji, Trst. Tje se obračajo oči slovenstva

Tako je treba. — Da je dosegel Rijavčev koncert tudi jako lep gmoten uspeh, je pripomogla v veliki meri gospodična Cirila Medvedova, ki je več dni prej prodajala vstopnice, večinoma v takih hišah, odkoder bi sicer marsikoga ne bilo na koncert. Vra gospodična se je zavzela za nadopolnega domačega umetnika, in dosegla zaželjeni uspeh. Čast in hvala ji!

Da napredna društva po deželi životarijo, piše »Prim. List«. To boli tega našega dobrega prijatelja, zato jih spodbuja k delu, pametnemu in resnemu, za pravo in resnično izobrazbo ljudstva. Omenjeni list meni, da klerikalci pridno delajo po svojih društvih. — Ako je torej res, da napredna društva te životarijo, naj si vzamejo k srcu besede »Prim. Lista« ter naj razvijejo živahno delovanje. Društva in Zveza narodnih društev, na noge, na delo! Potem bo »Pr. L.« zakovoljen.

O uradnikih z zlatimi krogelci je govoril poslanec Fon na shodu v Št. Petru. Rekel je, da takim uradnikom, ki nosijo zlate krogelce, ni treba nič pomagati. Potem je tožil, kako so narasli troški za uradništvo. — Fon je uradnik z zlatim krogelcem. Rekel je, da ni treba takim pomagati! Čemu torej so mu pomagali okolicijski volivci, da vleče veliko plačo za stonj in potem še velike dijete za »delovanje« v državnem zboru! — O velikih troških za uradništvo je tožil. Stroške pomnožuje tudi on; na njegovem mestu na sodnji mora delati drug uradnik, on vleče le veliko plačo. Torej stane on državo za dve uradniški mesti. Istopako dr. Stepančič, ki ima dopust kot deželni odbornik. Torej staneta oba za 4 uradniška mesta. Naj gresta nazaj, pa bosta pomagala hitro znižati troške za 2 uradniški mesti! — N., pa dr. Stepančič dela vsaj na deželnem odboru, Fon sedi pa v kavarni. Presneto

drag gospod za državo in volivce je g. Fon!

Plemenit učitelj in vzgojitelj ljudstva. — »Novi Čas« imenuje dr. Kreka plemenitega učitelja in vzgojitelja svojega ljudstva. Res plemenit učitelj, ki je v Celju na shodu Kmečke zveze govoril o liberalcih, da so konjederci, da jih mora vsak smatrati za nasprotnike, ki zaslužijo le brezmejno zaničevanje, vsak si mora zvečer vprašati vest, če je čez dan zadosti zaničeval liberalce; liberalci imajo hrbet, klerikalci pa bič! — Sklep: Pobijte liberalce! — Tako uči doktor svetega pisma Janez Krek, katerega imenuje glasilo našega nadškofa. »Novi Čas« plemenitega učitelja in vzgojitelja svojega ljudstva. Res plemenit učitelj, ki pridiga skrajno sovražstvo in uči ljudi poboja. sorojakov.

Katoliško prepričanje ponesejo naši vrli »Orli« na Dunaj na evharistični kongres. Tako pravi namreč »Novi Čas«. Katoliško prepričanje ponesejo gor na cesarski Dunaj, bog zna, kaj prinesejo pa nazaj? Nekateri »Orli« se menijo, da si uredijo na Dunaju prav »lušno« in če treba, prodajo tudi svoje katoliško prepričanje za vsak užitek. Vredno tako ni dosti. Za voditelja si hočejo izbrati briskega »Hop-sasa«, ki tudi ponese na Dunaj svoje katoliško prepričanje.

Vojaški nabori dne 12. t. m. — Včeraj se je predstavilo naborni komisiji v Gorici prestovoljno: iz goriške okolice 49 mladencev; potrjenih je bilo 20; iz gradiščanskega okraja 2; potrjena 2; iz tolminskega okraja 1; potrjen 1; iz mesta 2; potrjen nobeden.

Pomožni vodovod za Gorico. — Goriški magistrat je končno razpisal natečaj za gradbena dela pomožnega vodovoda. Termin poteče 20. t. m.

Važna razzodba v učiteljski zadevi. — Učiteljica Papp v Hrastniku je bila leta 1908. postavljena v dveletni začasni pokoj. Nato jo je štajerski deželni odbor stalno upokojil in ji odkazal penzijo po starem zakonu. Deželni šolski svet in naučno ministerstvo sta pa odločila, da se ji ima prisoditi pokojnina po novem zakonu. Sedaj pa je upravna sodnija razzodila v smislu deželnega odbora, ker da je stalni pokoj, ako nastopi za začasnim, le nadaljevanje prvega.

II. bataljon 27. domobranskega gorskega polka pride še ta mesec iz Ljubljane v Gorico. Čez zimo se ne vrne v Ljubljano, marveč ostane v Gorici.

Izseljevanje. — V mesecu marcu je odšlo s parniki Austro-Amerikane preko Trsta v Severno Ameriko 2047 izseljencev, v Južno pa 1292; skupno 3339.

Štrajk. — V Gradišču ob Soči so začeli štrajkati zidarji. Zahtevajo povišek plače in 1 uro manj dela na dan.

Vreme. — Mrzlo je bilo zadnje dneve, viharno, dež. Sinoči se je zjasnilo, jasno je nebo kot ribje oko, piše pa mrzel veter in burja brije po Krasu in Vipavski dolini ter sili v Gorico.

Fantje v Dol. Vrtojbi priredijo jutri javni ples v prostorih Fr. Faganelija. Začetek ob 4. pop.

Z avstrijsko državno nagrado in z zlato svetinjo s častnim diplomom odlikovani so bili na mednarodni razstavi umetnega kuhanja na Dunaju znani izdelki tvrdke Maggi, kateri so že davno dosegli neomejeno zaupanje najširjih krogov.

Tudi neveren Tomaž bo poskušal, če sliši tako prepričevalne besede, kakor jih čitamo v nekem pismu baronice Geramb v kopaljšču Buziás pri Temešvaru. Glasi: »Že dolgo sem Vam hotela pisati in v časopisih bi se moralo objaviti, ako izorno učinkuje Fellerjev Elza-Fluid. Imela sem toliko bolezní, kilo in šibek vid, trudnost in glavobol, bolečine v mozgu in šibkost. Odkar rabim Fellerjev Elza-fluid, sem popolnoma zdrava.« Menimo, da bodo tudi naši čitatelji hvaležni, ako poskusijo to sredstvo, ki je zelo po ceni in stane poskusni tucat 5 kron franko in pristen. Naroča se pri E. V. Fellerju v Stubici, Elzin trg št. 264 (Hrvatsko).

Mednarodna razstava umetnega kuhanja na Dunaju. — Največjo pozornost je vzbujal nedvomno pavilon tvrdke Maggi. Zanimivo je bilo gledati, kako so obiskovalcem prijali apetitno servirani Maggijevi izdelki. Njih kakovost je pa tudi nedosežna. V priznanje tega dejstva odlikovali so jih z državno nagrado in z zlato razstavno svetinjo s častnim diplo-

mom. Ravno tako lepo kakor tudi v resnici zaslužno odlikovanje.

Odprti lekarni. — Jutri popoldne bosta odprti v Gorici lekarni Liberi-Pontoni. V teh dveh lekarnah bo tudi ponočna služba v času od 14. do 21. t. m.

Sokolski vestnik.

Tel. društvo »Sokol« v Dornbergu priredi javno predavanje v nedeljo dne 14. t. m. v malem salonu g. K. Kerševanija točno ob 3. popoldne. Predavaj bo brat st. Hr. Vodopivec: »Slovenci in Sokolstvo«. Pričakuje se velike udeležbe.

Sokolska veselica v Kojskem. — Veselica na Velikonočni poned. je vspela v vsakem oziru izorno, za kar se zahvaljujemo slav. občinstvu, ki nas je posetilo v tako velikem številu. Na prvem mestu izrekamo naše priznanje in hvaležnost za nemoren trud in požrvovalnost od strani gospi Pavline Kumar glede petja in insceniranih iger, ki se je vse tako gladko izvršilo. Tisočkrat hvala! Telovadno društvo »Sokol«, Kojsko.

Zveza narodnih društev.

Društvo »Naprej« v Dornbergu naznanja vsem bratskim društvom, da bode imelo v nedeljo dne 5. maja t. l. veselico z narodno igro »Cigani«. Ob enem prosi, da bi društva ne prirejala istega dne ničesar ter se v velikem številu udeležila naše slavnosti — jamčimo, da ta dan bode v Dornbergu imenitna zabava. Program objavimo pravočasno.

Trgovsko-obrtne in gospodarske vesti.

Sadno drevje in trte. — Iz vseh dežel so prihajala poročila, da sadno drevje letos jako lepo cvete. Posebno v južnih deželah kaže sadno drevje izvrstno. V Galiciji, na Češkem, v Šleziji, Nižje in Gornjem Avstrijskem so pa razne vrste ranega sadnega drevja trpele vsled zadnjega mraza. Vinska trta pa kaže samo v naših in južnih krajih izorno, na severu, to je na Nižjem Avstrijskem, Moravskem in Češkem, so pa očesca na trtah močno pozebla. Uničeno je polovico vinskega pridelka za leto 1912. — Slana in neugodno vreme zadnjih dni sta napravila veliko škodo na sadju in trtah.

Živinski trg v Gorici. Na živinskem trgu v Gorici je bilo v četrtek 440 glav goveje živine, 450 prešičev in 3 konji.

Piva se je popilo v Gorici v mesecu februarju 765 hl.

Draga živina. — Na dunajskih živinskih sejmih so ta teden tako poskočile cene živini, kakor še nikdar prej ne. Voli pitanci so poskočili za dve do štiri, bikji za štiri, pitani prašachi za šest do osem, prašiči mladiči 18 do 20 K za 100 kg žive teže. Cena telet je poskočila za osem do 14 kron.

Koliko tobačnih trafik in loterijskih vplačilnic je v Avstriji? Leta 1911 je bilo v naši državni polovici nad 70.000 tobačnih prodajaln (trafik) in 3000 loterijskih vplačevalnic.

Goriška kolesarska zveza.

Predsedstvo kolesarskega društva »Goriča« sklicuje za s soboto 27. aprila t. l. svoj XVII. redni občni zbor v prostorih hotela »Zlati jelen«. — Dnevni red po pravih. — Zdravo!

Kolesarsko društvo »Danica« vabi gg. člane na izlet v Italijo, kateri se bo vršil 28. t. m. Odhod zjutraj ob 6. z državno železnico do sv. Lucije, potem s kolesi skozi Tolmin, Kobarid, Robič, Slov. Benečijo, Čedad, Krmin in nazaj. Rednik Alojzij Slamič.

Gg. člani, ki želé iti in da nimajo podpisanih legitimacij za l. 1912., naj jih prineso ali vpošljejo predsedniku društva v podpis.

Politični pregled.

Na Hrvaškem. — Službeni list je prinesel novo odredbo kraljevega komisarja pl. Cuvaja. V tej odredbi pravi Cuvaj, da se širijo po deželi lažnjive vesti o nastitjih

kraljevega komisarja ter obrekovanje obstoječega režima.

Slednjič pozivlja Cuvaj vse podrejene okrajne oblasti in policijske komisarijate, da naj posvečajo tem vestem vso pozornost ter dotičnike, ki jih širijo oziroma pomagajo širiti, takoj aretirajo in izroče sodišču.

Zagrebski dopisnik ogrskega lista »Est« je vprašal kraljevega komisarja Cuvaja za njegovo mnenje o nameravnem manifestu hrvatskih časnikarjev na inozemstvo. Komisar je baje odgovoril: »Zdi se mi nesposobno in neoportuno, da se obračajo časnikarji na inozemstvo. Nikjer in nikdar nisem oviral svobodnega izražanja mnenja in sem hotel le ohraniti mir in red, inozemstvo pa se v hrvatske zadeve ne bo umešavalo!« Banski svetnik Avrelj Podrotzy je odgovoril na vprašanje, kako dolgo misli, da bo trajal na Hrvatskem komisarijat: »Upajmo, da še zelo dolgo! Pri nas je mogoče doseči rezultate samo na ta način.«

12. t. m. so bili vsi slovenski, dunajski in neodvisni budimpeštanski listi, ki prinašajo poročila o Cuvajevih nastitjih, na zagrebškem kolodvoru konfiscirani.

Preventivna cenzura nadaljuje svoj posel. Vrše se preiskave po uredništvih in liste kaznujejo z globo. — »Pokret« se baje preseli v Ljubljano. — V Ljubljano je baje došlo nekaj policijskih agentov, da bi vohunili za zvezo med Ljubljano in Zagrebom.

V ogrsko-hrvatski zbornici včeraj ni moglo priti do dnevnega reda: bramborne predloge. Justhova stranka je hotela spraviti v razgovor hrvatske razmere. Rath je zahteval tajno sejo. Ta se je vršila od 12 do 1.45. Seja danes. Justhova stranka nabira gradivo, da radi razmer na Hrvatskem zahteva, da se postavi Khuen pod obtožbo.

Vojna med Turčijo in Italijo

Razne vesti.

Z bojišča ni nobenih posebnih poročil. Iz Carigrada poročajo, da Turki pričakujejo pričetek italijanske pomorske akcije v Egejskem morju v kratkem času. — Moslimi v Bosni so nabrali 250.000 K za turški »Rdeči polumeseček«. — S posredovanji za mir začne pri turški vladi v kratkem novi ruski poslanik v Carigradu Giers.

Razne vesti.

Pevska župa za Ljubljano in okolico priredi danes v veliki dvorani »Nar. doma« v Ljubljani koncert z zanimivim vspreedom.

Številna pomnožitev družine. — V neki okoljski vasi pri Bruslju je porodila žena delayca četvorčke, tri deklice in enega dečka, ki so ostali vsi zdravi. Zanimivo je, da je ista žena pred 10 meseci povila trojčke, tako, da se je družina tekoni 10 mesecev pomnožila za sedem glav.

Dalje na peti strani.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

Na sredi Bašteja.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

»Kupujejo kupovališče srebroškega in drobno blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in peptinike

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojašo in šovljino.

svetlilnice. — Rožni vencl. — Mašni knjilnice.

Višna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, travo in datanje

Najboljše okrajnjena zaloga za kramarje krosnarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi. 9 85-9

Proces proti ravnatelju Ivovske parcelacijske banke. — Pred Ivovsko potratno sodnijo se je začela pretekli petek razprava proti ravnatelju Ivovske parcelacijske banke, N. Deskurju in Sigmund Poznanskemu, zaradi goljufije in lahkomisljivosti krade. Proces bo trajal en mesec. Obtožnica obsega 120 strani. V tej se naglaša, da je postala banka, ki je še leta 1908, izkazovala 105.000 kron čistega dobička, v naslednjem letu insolventna. Posiva so znašala več nego deset milijonov kron.

Potovanje dr. Tresić-Pavičića v Južno Ameriko. — Hrvaški listi poročajo, da namerava poslanec dr. Tresić-Pavičić še letos odpotovati v Južno Ameriko, kamor so ga opetovano povabile tamošnje kolonije, da bi jim priredil predavanja o političnem položaju v domovini. Dr. Tresić se ustavi najprej v Argentini v Montevideu in Buenos Airesu, potem obišče Chile, Bolivijo in Peru. Ob tej priliki se bo skušalo v Buenos Airesu z domačim kapitalom ustanoviti banko za izseljence.

Odkup kmetov v Bosni-Hercegovini. — Od 15. decembra 1911 do 1. t. m. se je po posredovanju urada za odkup kmetov v Sarajevu odkupilo 2200 kmečkih družin. Posojil se je v ta namen dovolilo 4 milijone kron. Povprečna cena zemljišč je v sarajevskem in ravniškem okrožju 8 do 15 kron »dunum«, najdražja so zemljišča v Hercegovini. 95 odstotkov posojil je izdanih za najkrajši rok 30 let. Posojila se dajejo, kakor znano, po 4 in pol odstotka obresti, pristo vsakih stroškov in taks.

Zrakoplovna tekma Peking-Pariz. — »Matin« razpisuje 300.000 frankov nagrade za zrakoplovno tekmo Peking-Pariz. Ruta gre: Peking-Charbin-Irkutsk-Tomsk-Moskva - Varšava - Dunaj - Trst - Benetke - Genova-Marselj-Lion-Pariz. — Prvo darilo znaša 155.000.

Iz petega nadstropja na ulico. — Včeraj dopoldne ob 9. je prišla 46letna Elisa Alpin, v hišo neke svoje sestričice, ki sta v ul. sv. Franciška št. 31, v Trstu in se je tu vrgla s petega nadstropja na ulico. Ostala je na mestu mrtva, ker si je zlomila tilnik.

Požar na Proseku. — Včeraj zvečer je nastal požar v takozvani tovarni za porcelan. Požar je upepelil nekaj poslopjij, tržaški požarni brambci, ki je prihitela na pomoč, se je posrečilo ogenj lokalizirati. Škoda znaša okrog 14.000 K, ki je pa pokrita z zavarovalnino.

Da je umrl papež, to vest so bili raznesli te dni angleški listi. Pa ni resnična. Papež je zdrav in sprejema ljudi v avdienco.

Dramatični prizor v sodni dvorani. — V Nagyb Tapolcsany na Ogrskem je sodnik obsodil nekega Handso. Ko je ta slišal obsodbo, je potegnil revolver ter ustrelil na sodnika, katerega pa ni zadel; potem je ustrelil na tožitelja Filipa Labo, ki je padel mrtev na tla. Nato je ustrelil samega sebe.

Boj z lopovom. — Iz Soluna poročajo da so monastirske oblasti izvedele, da je Filipa Bugarin, ki je bil udril v solunsko banko, skrit v neki hiši. Orožniki so obkolili hišo in pozvali razbojnika, naj se uda. Razbojnik je začel streljati na žandarje; ti so odgovorili s strelji, ki so usmrtili Bugarina.

Esperanto in vojaštvo. — Na Dunaju je otvorjen tečaj, v katerem se poučujejo oficirji in vojaški uradniki v esperantu. — Bajse se nameravajo ustanoviti taki tečaji v vseh narodih, posebno za člane Rdečega križa.

Koncentracija francoskih vojaških aeroplanov ob nemški meji. — Iz Pariza poročajo, da se vsi vojaški aeroplani, nahajajoči se na raznih krajih Francoske, koncentrirajo za nekaj časa v iztočnih krajih, nedač od nemške meje.

Drobna vesti. — Roparskega napada je obdožen neki Szezurovski v Trstu. Bajse pa gre le za vehikanske goljufije. Ta Szezurovski je goljuf, ki je ogoljufal v Ga-

liciji nekoga za 12000 K. — Mestna bolnišnica v Trstu ima novega ravnatelja dr. Gattorno, ki je znan človekoljub. — Snežni viharji so bili zadnje dni po južni Rusiji, po južni Tirolski, po severni Češki in Ogrski. Mraz je bil velik in močan veter. — Bančnega ravnatelja Kukčevića je ustrelil v Barju neki agent cetinjske policije. Umor je baje političen. — Fotografiranje potom brzjavava iz Berolina v Menci-Carls, se je popolnoma posrečilo. To je daljava 1500 km. Brzjavavili so sliko monakovskega kneza. — Žveplen dež je padal 10. t. m. v Savoni. Ceste so bile pokrite precej na debelo z žvepljenim praškom. — Poročajo, da je na Panami začel bruhati vulkan Ciriqui. Veliko indijanskih vasi je porušeni, več tisoč oseb ubitih. — Dva avtomobilska omnibusa sta trčila v Oportu. 9 oseb je mrtvih, 7 je ranjenih. — V Škandinaviji so bili zadnje dni velikanski snežni viharji. Bilo je mnogo nesreč na morju. — Po ljubljanskem polju je padla v četrtek debela slana ter napravila obilo škode. — Iz Karlovca poročajo, da sta se sprla orožnik Tedečko in Pijevac. Prvi je Pijevcu bodalo s puške porinil v srce. Pijevac je obležal mrtev. — Na Dunaju je v četrtek del dan snežilo. — 30.000 oseb je utonilo okoli Misisipija vsled dvatredenskih nalivov; Misisipij je izstopil, pod vodo je zemlje 2000 kvadratnih milj, škode 10 milijonov dolarjev.

Za kratek čas.

Obrambeni govor pijanca. — V Filadelfiji je bil poklican pred sodnijo neki pijanec. Predsednik ga po očetovsko nagovori:

Kaj torej, Jim, ali se ne sramujete? Jim odgovori mirno:

»Seneca je rekel, da je Cato po trudu in delu pil vino, ko se je Sokrat, najmočnejši vseh Grkov, pošteno opil, mu tega ni štel nikdo v zlo. Aeshil je pisal svoje tragedije in pri tem pil Bachov sok iz velikih amfor, Hasdrubal in Scipio, Grassus in Cicero so se nahajali vedno pri čašici dobrega vina. Pa tudi sv. Avguštin priznava, da je večkrat in rad pil, ali vsi so pili za to, ker naša duša ne ljubi suše; anima erte, quia spiritus est, in sicco habitare non potest.«

Ta obrambeni govor pijanca je sodnika omehčal. Posebno je vplival nanj sv. Avguštin. Ali vendar ni bila sodnja še popolnoma prepričana o nedolžnosti pijanca. Prigovarjali so mu in obtoženec je navedel mirno glavni argument svoje obrambe:

»In sveto pismo nas uči: dajte pivo razžaloščenim, vino pa onim, ki imajo

Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na želodca trpeče neprekosljivo sredstvo katero ima prednost pred vsemi drugimi dražilnimi čistilnimi, kroglicami in grenčicami.

Cena orig. škatlje K 2.—
Ponarejanje se sodnijsko zasleduje.

Mollo-vo Franc. zganje in sol

za ribanje života. — Bolečine olajšuje in okrepuječe staroznano sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste.

Orig. steklenica K 2.—
Na prodaj po vseh lekarnah in mirodružnicah. Glavna lekarna A. MOLL, c. in kt. civni zaloznik, Dunaj, Tuchlauben 9. Zaloga v Gorici v lekarni: A. Gironec, G. Cristofoletti.

bolečino v duši; naj pijejo, da pozabijo na to, kar jim mikči.

»To da je v svetem pismu«? Je vprašal sodnik.

Jim izvleče iz žepa malo izdaje biblije, odpre in pokaže predsedniku stran:

»Tu, gospod predsednik, knjiga pregovorov, šest in sedmi stih dvanaajstega poglavja.«

»Vraga! V resnici; imate prav!«

In Jim je bil puščen na svobodo ter je smel dalje pti.

Tako parizka »Depêche.«

Brzjavke trgovca z živino drugemu trgovcu z živino: »Jutri vsi presiči na kolodvor! Vaš tudi pričakujem. Jaz pridem šele jutri, ker osebni vlak ne sprejema telet. — Kupčija gre slabo; če potrebujete bika, mislite na me.«

Kolasalj lep, močan, z usnjato streho in pregrinjalom se proda po nizki ceni. — Gorica, Via Trieste 96.

Mehlovana soba v I. nadstr. s prostim vhodom se odda takoj na Kornu št. 11.

Knjigoveznica v „Goriški tiskarni“

se priporoča sl. občinstvu za vezavo knjig, registrov, brošur itd. zagotavlja lično delo in dobro postrežbo po zmerni ceni.

Mirko Plesničar, knjigovez.

Slovanske igralne karte

(31 prodajal trgovina)

A. Gabršček

Trgovski dom

1. Primorka, 36 listkov K 1.—
2. „...“ 52 „...“ 1:50
3. Slava „...“ 32 „...“ 0:80

Primorka nadomešča laške tressette

Slava nadomešča pike ecc.

Karte so zdaj zares dovršeno izdelane. Ni več nikakega opravičenega razloga, da bi se jih Slovenci ne posluževali. Dolžnost naša je, izpodriniti tuje izdelke.

Ceno

posteljno perje in fini puh

priporoča po najnižji ceni tvrdka:

Hedžet & Koritnik

Vegal Corso Verdi in Via Scuole 5.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Goriška ljudska posojilnica

vpisana zadruga z omejenim jamstvom v Gorici

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR,

kateri bode

v nedeljo, 28. aprila 1912, ob 10. uri dopoldne v zadrughih prostorih, Gosposka ulica št. 7.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrditev letnih računov in bilance za leto 1911.
4. Nagrada načelstvu.
5. Razdelitev čistega dobička.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

V Gorici dne 13. aprila 1912.

Načelnost.

Peresa z rezervoarjem črnila od najpriprostejših do 30 kron. — Za običajno rabo priporočamo „Unloh“ a K 2:60. — „Student“ a K 3:20 (priporočamo dijakom). — „Ideal“ a K 4.— „Ideal“ prima K 5:20. — „Red Indian“ a 11 K in 14. — Finjša peresa za dame in gospode, z ročniki iz srebra, močno pozlačeni in dr. od 17—30 K. — Vsa peresa, tudi pri onih za K 2:60, so že iz 14-karatovega zlata.

Priporoča:

knjigarna A. Gabršček, Trgovski dom.

Vaše zdravje se ohranite! Oslabelost in bolečine izginejo, Vaše oči, živci, mišice, kite se okrepijo spanec ozdravi, Vaše splošno zdravje se zopet utrdi, ako rabite Fellerjev fluid z znamko „Eiza-fluid“. Dvanajsterica za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 264 (Hrvatsko).

Poslano*

(Odgovor gledé poslanega v »Primorcu« z dne 20. III. 12. št. 13.)

I. Prašate, kaj pomeni »izčistilo ozračje«? Odgovor: Bivši predsednik godbe, dasi je res član »Sokola«, izrazil se je proti novo-izvoljenemu predsedniku in to večkrat; Zakaj pa moramo mi biti pod Sokolsko disciplino?

II. Bivši predsednik godbe izrazil se je proti bratu starosti: Naš oddelek godbe bode odsedaj naprej pa za »Čulke«.

III. Ali nima bivši godbeni predsednik v svojem oddelku v poslanem podpisane ga oddelkovega načelnika Alberta Furlani, ki je predsednik prvaške »Straže« in kateri se je večkrat izrazil: Kaj »Sokol«, kronce — kronce.

IV. Ali nima prejšnji godbeni predsednik v svojem oddelku očeta, kjer je njegov sin bivši tajnik »Sokola« predsednik Čukov?

V. Koliko udov Vašega oddelka je podpisalo zadolžnico gledé dolga Sokolskega doma? — Trije.

VI. Ali je prejšnji predsednik godbe po imenu Ivan Gregorič morda pozabil, kako je hotel zapeljati godbeni naraščaj k Čukom s tem, da je iste silil: »Pojdimo v farovž in tam zagotovo vdobimo podporo.«

VII. Kako, da ni hotel bivši predsednik »Sokolske godbe« kakor tudi predsednik naraščaja sklicati občinski zborov, dasi je termin istih po pra. lih že zdavno potekel ter da sta bila odbora primorana to napraviti?

VIII. Dovoljujemo si Vam naznaniti, da je godbeni »naraščaj« pristopil k »Sokolski godbi«, katera sedaj broji v dveh oddelkih 26 članov, t. j. oddelek Peršič Ivan 13 bratov in naraščaj 13 bratov in mi vsi se pridmo vadimo za vsaki nastop pod učiteljem glasha g. K. iz Gorice.

IX. Praša bivši predsednik godbe po dopisniku v »Soči«? Ali ne vidi popolno podpisano Ivan Peršič, predsednik?

X. Ali se ozračje čisti? Imamo zaidej še torpede.

Odbor godbe:

Ivan Gregorič, Ivan Peršič,
t. č. tajnik t. č. predsednik.

Jakob Zorn, Franc Sulič, Jožef Furlani,
odborniki.

* Za vsebino pod tem naslovom je odgovorno uredništvo in toliko, kolikor zahteva takovni zakon.

Zarad rodbinskih razmer se opusti sodovičarsko obrt.

Na prodaj so stroji in več tisoč šifonovih steklenic in drugo.

— Vprašanja na upravnitvo lista. —

— Milionski —
Je odpravilo

Kašelj

hripavost, katar, zasliženost, krčni in oslovski kašelj s

Kaiserjevimi

— prsnimi karamelami —
z znanko 3 jelke.

6050 notarsko potrjenih priznanj od raznih zdravnikov in privatnikov, kateri jamčijo za dober uspeh.

Bombi se jako lahko zaužiti in okusni.
Zaradi se po 20 ali 40 vin., doze po 60 vin.
Dobiva se v lekarnah pri G. Cristofolletti, e. kr. dvorni dobavitelj, L. Ghibilini, C. B. Pontoni, Ruggiero Kürner A. de Gironeoli, v mikrodilnici A. Mazzoli, v lekarnah: Jarji Hus v Vipavi, L. Kurecha v Ajelu in Maks Kozower v Ajdovščini.

Gotovo govejo juha

najboljšega okusa
dajo

MAGGI JEVE kocke

5

Pazi naj se natančno na ime MAGGI in na varstveno znamko z zvezdo s križem. — Druge kocke niso MAGGI-jeve.

Jos. Dekleva — Gorica

ulica-Municipio št. 1

Priporoča svojo bogato založeno zalogo vsakovrstnih strojev ter dvo-ko'es iz prvih svetovno-znanih tovarn. Prodajam tudi dvokolesa brez zračnih črev — isto nadomestuje **ZICHO ČREVO** takozvana Stahldraht-Pneumatik. — Potemtakem odpade vsaka poprava na črevesu in tudi sesalka (l'umpi).

Pozor!

Cene brez konkurence!

Redka prilika

za nakup velikega zemljišča z gostilno.

Dne 18. aprila ob 9. uri dopoldne bo na sodnijski dražbi prodano na Bledu (Zagorice h. št. 2 in 42) zemljišče vl. št. 137 kat. obč. Ž. leče in sicer na lici mesta.

Zemljišče je sodnijsko cenjeno na 88 tisoč K, vadij znaša 8000 K. Hiša ima prostore za gostilno, več sob za tuje, 2 verandi. Nadalje je del tega zemljišča še mesnica, kegljišče in gospodarsko poslopje s stanovanjem. — Posestvo ima srenjske pravice, 16 njiv, 5 travnikov, 1 pašnik in 3 gozde.

Gostilno obiskuje kmečki, delavski in obrtnijski slogi, tedaj celoletni promet.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Traskino (štokfišjevo) jetro olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvirna steklenica tega olja naravno rmenne barve po K 1-40, bel: barve K 2 Traskino železnato jetro olje. Baha tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nerovni in nežne narava.

Traskino jetro olje se železnim jodecem. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

OPOMBA. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preiše se vedno v mojem kem. laboratoriju, prečno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem gledé čistote in sialne sposobnosti za zdravljenje.

— Cristofollettijsva pijača iz kine in železa. —

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s traskim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Pomladanska sezona, 1912.

Došla je velika izbér pomladanskega in poletnega blaga.

Krasne novitete v **damskih in možkih** oblekah.

Preprčajte se in oglejte si izložbe in zalogo narodne trdke

Ivančič & Kurinčič

GORICA

Gosposka ulica šte. 11.

Uzorci poštine prosti proti vrnitvi.

LEPOTA

mojih čevljev je pristni

PALMA

kavčukov podpetnik.

Trpežen, eleganten in higijeničen.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga — oljkinega olja

prve vrste

najboljših trdk iz Istre, Dalmacije, Hofelfte, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron —'96, 1'04, 1'12, 2'0, 1'23, 1'36, 1'44, 1'60, 1'80, 2'—, 2'40, za luči po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštine prosto na dom. Posodo se pušča kupca do popolne vporabe olja; po vporabi se spet zameni s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Mali oglasi.

Najmanjša pristožbina stane 60 vin. Ako je ogle občenejši se računja za vsako besedo 3 vin. Najprejpravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjih trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih se delali (in celo v mestu) nihče ne pozna, ki nikdar ne inserirajo. Škoda ni majhna.

JAKOB ŠULIGOJ, urar

v Gorici, Gosposka ulica šte. 1. priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih preciznih ur ter razsrebrne in zlate predmete kakor verižice, obeske, prstane, uhane in Za vsako popravilo se jamči.

Nanut & Bregant

avtorizovana stavbena trdka

v Gorici

ulica Adelaide Ristori šte. 6

se priporočata p. n. občinstvu za vsa stavbena dela. Izdelujeta vsakovrstne načrte, proračune in kolavdacije po najnižjih cenah.

Continental

je najboljši pisalni stroj

Primerjajte in prepričali se bode, da je to res

Zastopstvo in zaloga trdke Wandere Werke ake. družba v Chemnitz-Schönau

Ant. Ed. Roeper — Gorica

Magistratna ulica št. 15.

Dobe se vsi stroji za pisarno in druge potrebščine.

Prvi e. kr. — privil.

strokovni zavod za izdelovanje oblek za gospode usakega stanu.

Zaloga inozemskega in češkega blaga in izgotovljenih oblek.

Izgotovljene obleke in blago na meter kakor tudi sukanec in svilo prve vrste se prodaja po znižani cen.

Zaloga orožja in vse oprave k uniformam, kakor tudi za brate »Sokole«, samo v trgovini

M. P O V E R A J
v Gorici na Travniku šte. 5.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen GORICA

Jos. Verdi tekališče šte. 3

Unetne zobe, zlato zobovje, zlate kronice, zlate mostove, zobe na kaučukove ploščice, uravnavanje krivo stoječih zob. Plombiranje vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4¹/₂%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Centrala v Ljubljani.

v GORICI

— Rezervni zaklad K 800.000 —

— — Delniška glavnica K 8.000.000. — —
PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.